

VREAU SĂ ȘTIU

LITERA

Daniela Beșliu

Nicoleta Stănică

4

CLASA

Limba și literatură română

Caiet de activități

Citește textul!

Amintiri din copilărie

după Ion Creangă

Părintele Ioan de sub deal, Doamne, ce om vrednic și cu bunătate mai era! Prin îndemnul său, ce mai pomi s-au pus în țintirim, care era îngrădit cu gard de bârne, streșinit cu șindrilă, și ce chilie durată s-a făcut la poarta bisericii pentru școală; și-apoi, să fi văzut pe neobositul părinte cum umbla prin sat din casă în casă și sfătuia pe oameni să-și dea copiii la învățătură. Și unde nu s-au adunat o mulțime de băieți și fete la școală, între care eram și eu, un băiat firav, rușinos și fricos și de umbra mea. Și cea dintâi școlăriță a fost însăși Smărăndița popii, o zgâtie de copilă ageră la minte și așa de silitoare, de întrecea mai pe toți băieții și din carte, dar și din nebunii. Ne pomenim într-una din zile că părintele vine la școală și ne aduce un scaun nou și lung, și după ce-a întrebat pe dascăl, care cum ne purtăm, a stat puțin pe gânduri, apoi a pus nume scaunului „Calul Bălan” și l-a lăsat în școală.

În altă zi ne trezim că iar vine părintele la școală, cu moș Fotea, cojocarul satului, care ne aduce, dar de școală nouă, un drăguț de biciușor de curele, împletit frumos, și părintele îi pune nume „Sfântul Nicolai”... Noi, școlarii, am rămas cu ochii holbați unii la alții. Și a pus părintele pravilă și a zis că în toată sâmbăta să se procitească băieții și fetele, adică să asculte dascălul pe fiecare de tot ce-a învățat peste săptămână; și câte greșeli va face să i le însemne cu cărbune pe ceva, iar, la urma urmelor, de fiecare greșeală să-i ardă școlarul câte un sfânt-Nicolai.

Câteodată, în lipsa părintelui și a dascălului, intram în țintirim, țineam ceaslovul deschis, și, cum erau filele cam unse, trăgeau muștele și bondarii la ele, și, când clămpăneam ceaslovul, câte zece-douăzeci de suflete prăpădeam deodată; potop era pe capul muștelor!

Într-una din zile, ce-i vine părintelui, ne caută ceasloavele și, când le vede așa sângerate cum erau, își pune mâinile în cap de necaz. Și cum află pricina, începe a ne pofti pe fiecare la Bălan și a ne mângâia cu sfântul ierarh Nicolai pentru durerile cuvioaselor muște și ale cuvioșilor bondari, care din pricina noastră au pătitit.

Nu trece mult după asta, și-ntr-o zi, prin luna lui mai, îndeamnă păcatul pe bădița Vasile să pună pe unul, Nic-a lui Costache, să mă procitească.

Nică, băiat mai mare și înaintat în învățătură până la genunchiul broaștei, era sfădit cu mine din pricina Smărăndiței popii, căreia, cu toată părerea mea de rău, i-am tras într-o zi o bleandă, pentru că nu-mi da pace să prind muște... Și Nică începe să mă asculte; și mă ascultă el și unde nu s-apucă de însemnat la greșeli cu ghiotura pe o draniță: una, două, trei, până la douăzeci și nouă. „Măi!!! s-a trecut de șagă”, zic eu, în gândul meu; „încă nu m-a gătit de ascultat, și câte au să mai fie!” Și unde n-a început a mi se face negru pe dinaintea ochilor și a tremura de mânios... Ei, ei! acu-i acu. „Ce-i de făcut, măi Nică?” îmi zic eu în mine. Și mă uitam pe furiș la ușa mântuirii și tot scăpăram din picioare, așteptând cu neastâmpăr să vină un școlar de afară, căci era poruncă să nu ieșim câte doi deodată; și-mi crăpa măseaua-n gură când vedeam că nu mai vine, să mă scutesc de călăria lui Bălan și de blagoslovenia lui Nicolai, făcătorul de vânătăi.

Dar adevăratul sfânt Nicolai se vede că a știut de știrea mea, că numai iaca ce intră afurisitul de băiat în școală. Atunci eu, cu voie, fără voie, plec spre ușă, ies repede și nu mă mai încurc pimprejurul școlii, ci o iau la sănătoasa spre casă.

Și când mă uit înapoi, doi vlăjgani se și luaseră după mine; și unde nu încep a fugi de-mi scăpărau picioarele; și trec pe lângă casa noastră, și nu intru acasă, ci cotigesc în stânga și intru în ograda unui vecin al nostru, și din ogradă în grădina cu păpușoi, și băieții după mine; și, până să mă ajungă, eu, de frică, cine știe cum, am izbutit de m-am îngropat în țărână la rădăcina unui păpușoi. Și vlăjganii au trecut pe lângă mine vorbind cu mare ciudă; și se vede că i-a orbit Dumnezeu de nu m-au putut găbui.

Cu creionul în mână

1. Recitește textul și răspunde la întrebări.

a. Cine a fost prima elevă a școlii din sat? De ce?

b. De ce crezi că părintele a hotărât ca elevii să fie ascultați în fiecare săptămână?

c. Cum a reușit Nică să scape de cei doi vlăjgani care se luaseră după el?

2. Cum crezi că era Nică? Folosește-te de informații și fapte din text.

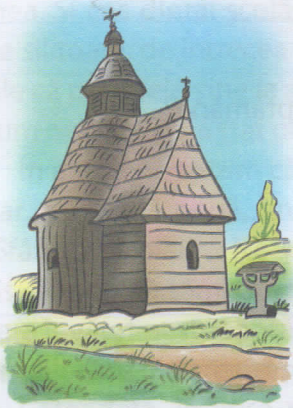
Antrenează-te

1. Alcătuieste enunțuri folosind cuvintele *șindrilă*, *ceaslov*, *ghiotură*. Dacă este nevoie, caută înțelesul cuvintelor în *Dicționarul explicativ al limbii române* (DEX).

2. Ce ai fi făcut dacă ai fi fost în locul lui Nică, la ascultat?

3. Scrie dialogul care ar fi putut avea loc între Nică și Smărăndița, atunci când fata nu-i dădea pace să prindă muște.

4. Ai aflat din text cum era școala lui Nică și viața de elev în vremea lui. Compară cu ceea ce se întâmplă astăzi. Completează tabelul *Asemănări și Deosebiri*.

Asemănări	Deosebiri

5. Recitește primul alineat din text. Recunoști părțile de vorbire? Completează tabelul de mai jos.

substantive	adjective	verbe	pronume personale

6. a. Încercuiește **A** pentru enunțurile adevărate și **F** pentru cele false.

- Cuvântul „holbați” este adjectiv. A F
- În enunțul „Zi ce ai făcut.”, cuvântul *zi* este substantiv. A F
- Cuvântul „bondari” este substantiv comun, la numărul plural. A F
- Enunțul „Oameni voiau să-și dea copii la învățătură.” este scris corect. A F
- În enunțul „Vânătorul ochi pasărea.”, cuvântul subliniat este verb. A F

